

2019 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Β' Γενικού Λυκείου
Γενικής Παιδείας

Σάββατο 13 Απριλίου 2019 | Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Η επιφυλλίδα αναφέρεται στη στάση του σύγχρονου ανθρώπου απέναντι στο θέμα της αναπηρίας. Αναλυτικότερα, η τοποθέτηση ενός αγάλματος που παριστάνει γυναίκα με αναπηρία σε κεντρικό σημείο ευρωπαϊκής πόλης εγείρει προβληματισμό σχετικά με τους σκοπούς της καλλιτεχνικής ανάδειξης της αναπηρίας, η οποία είτε προκαλεί είτε ευαισθητοποιεί το κοινωνικό σύνολο. Σύμφωνα με τη συγγραφέα, η ρατσιστική αντιμετώπιση των αναπήρων οφείλεται στην αδυναμία του ατόμου να συμβιβαστεί με την ιδέα της απώλειας της ανθρώπινης ζωής. Για αυτό, όταν οι καλλιτέχνες αναδεικνύουν το θέμα της αναπηρίας, προκαλούν αμφιθυμικές αντιδράσεις της κοινής γνώμης, που άλλοτε κατακρίνει και άλλοτε επιδοκιμάζει αυτά τα καλλιτεχνικά έργα. Ωστόσο, τις περισσότερες φορές η καλλιτεχνική απόδοση της αναπηρίας λυτρώνει, απαλλάσσοντας τον άνθρωπο από τον φόβο του θανάτου. Εντέλει, από τη συγγραφέα τονίζεται ότι κανείς δεν ερμήνευσε την αναπηρία που απεικονίζεται στο έργο τέχνης του Λονδίνου ως αφορμή για μια νέα αφετηρία, αφού όλοι παρέκάμψαν το στοιχείο της αναπηρίας κατά την ερμηνεία του έργου.

B1. β, α, β, γ, β.

Γ1α. Θεματική περίοδος: *Συλλογισμόμουνα ... ασφαλής.*

Σχόλια - λεπτομέρειες: *Το μικρό ... φοβάται.*

Κατακλείδα: *Η αναπαράσταση ... τρόμου.*

Η παράγραφος αναπτύσσεται με παραδείγματα. Συγκεκριμένα, η συγγραφέας παραθέτει το παράδειγμα της διαχείρισης του φόβου από ένα μικρό παιδί, για να αποδείξει ότι κάθε άνθρωπος μπορεί να χρησιμοποιήσει πολλές τεχνικές, για να αντιμετωπίσει τους φόβους του.

2019 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

Γ1β. Πρώτο στοιχείο: Ως επιφυλλίδα ορίζεται ένα κείμενο που δημοσιεύεται σε εφημερίδες και περιοδικά (η συγκεκριμένη επιφυλλίδα δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα Τα Νέα).

Δεύτερο στοιχείο: Η επιφυλλίδα γράφεται από πρόσωπο ειδικό στο θέμα (η συγκεκριμένη επιφυλλίδα γράφεται από καθηγήτρια πανεπιστημίου, ειδική ψυχολόγο).

Τρίτο στοιχείο: Σε μια επιφυλλίδα ο συγγραφέας μπορεί να ξεκινήσει από ένα επίκαιρο θέμα, αλλά πολλές φορές προχωρά σε παρατηρήσεις και σκέψεις διαχρονικού χαρακτήρα και γενικότερου ενδιαφέροντος (στη συγκεκριμένη επιφυλλίδα η συγγραφέας ξεκινά από την αναφορά στην τοποθέτηση ενός αγάλματος στην Trafalgar Square, για να προβεί, στη συνέχεια, στην ανάλυση των σκέψεών της για την αντιμετώπιση των αναπήρων από την κοινωνία).

Τέταρτο στοιχείο: Η ελευθερία στην πραγμάτευση των θεμάτων έχει ως συνέπεια σε κάποιες περιπτώσεις να εμφανίζονται ειδικοί όροι και λόγιες εκφράσεις (στη συγκεκριμένη επιφυλλίδα έχουμε λέξεις - όρους, όπως: η ψευδαίσθηση της ανύπαρκτης πληρότητας, η ρητορεία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η αναπαράσταση έχει τον δικό της τρόπο να αμβλύνει τις οδύνες και τις ηδονές του τρόμου), ενώ, άλλες φορές, να εντοπίζονται λαϊκές ή και αδόκιμες εκφράσεις (στη συγκεκριμένη επιφυλλίδα έχουμε λέξεις - εκφράσεις, όπως: *τερτίπια, σοκάρει, προβοκάρει, ας μη γελιόμαστε*).

Γ1γ. Η αναπηρία είναι ένα εμπόδιο στην «ψευδαίσθηση» της ανύπαρκτης πληρότητας.

Η αναπηρία είναι ένα εμπόδιο στην ψευδαίσθηση της (ανύπαρκτης) ή - ανύπαρκτης - πληρότητας.

Γ2α. προβοκάρει - προκαλεί, **ψευδαίσθηση** - αυταπάτη, χίμαιρα, ουτοπία, **υποδαυλιζόμενα** - ενισχυόμενα, πυροδοτούμενα, **οικείο** - γνώριμο, **γκετοποίηση** - περιθωριοποίηση, απομόνωση, **τερτίπια** - κόλπα, τεχνάσματα.

Γ2β. εκτέθηκε - παραθέτω / πρόσθεση, **επιδιώκουν** - εκδιώκω / καταδίωξη, **δημιουργία** - απεργώ / συνεργασία, **απόθησης** - εξωθώ / προώθηση.

Δ.

Ανάπηροι, όχι ανίκανοι!!!

Με αφορμή την ανάγνωση μιας επιφυλλίδας με θέμα τα άτομα με αναπηρία στο πλαίσιο του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας, εγείρεται έντονος προβληματισμός στη σχολική κοινότητα σχετικά με την αντιμετώπιση των αναπήρων από τα μέλη του κοινωνικού συνόλου. Είναι αλήθεια ότι, παρά τους αγώνες που γίνονται εδώ και χρόνια για την κατοχύρωση των δικαιωμάτων των αναπήρων και τη διασφάλιση της ισότιμης αντιμετώπισής τους, η ελληνική κοινωνία παραμένει απαθής στα φαινόμενα καταπάτησης των δικαιωμάτων των αναπήρων. Μάλιστα, φαίνεται ότι τα φαινόμενα αυτά στην Ελλάδα, αντί να μειώνονται, παίρνουν όλο και μεγαλύτερες διαστάσεις. Για να αποδειχθεί η θέση αυτή, στη συνέχεια θα παρουσιαστούν τα κυριότερα φαινόμενα καταπάτησης των δικαιωμάτων των αναπήρων που εντοπίζονται σήμερα στην ελληνική κοινωνία.

Α' ερώτημα: τα φαινόμενα που αποδεικνύουν ότι τα άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζονται ακόμη ρατσιστικά σε πολλούς τομείς της κοινωνικής ζωής – ο μαθητής μπορεί να αναφερθεί σε μερικά από τα παρακάτω:

☛ Η Πολιτεία δεν φροντίζει για:

- την παροχή κατάλληλης εκπαίδευσης στα άτομα με αναπηρία, για τη σχολική τους ενσωμάτωση
- την ίδρυση σχολείων όλων των βαθμίδων για τους μειονεκτούντες μαθητές,
- την παράλληλη παροχή ειδικής παιδαγωγικής βοήθειας και στήριξης από ειδικούς εκπαιδευτικούς ή άλλους ειδικούς ψυχολόγους,
- την ανάπτυξη σχέσεων φιλίας και συνεργασίας μεταξύ ανάπηρων και αρτιμελών παιδιών, ώστε οι μαθητές με αναπηρίες να μην αισθάνονται ότι μειονεκτούν.
- την κατάρτιση των εκπαιδευτικών στην ειδική αγωγή

☛ Η Πολιτεία δεν μεριμνά για:

- την επαγγελματική αποκατάσταση των ατόμων με αναπηρία.
- την παροχή κινήτρων για την πρόσληψή τους στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα,

2019 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

- την επαγγελματική κατάρτισή τους σε ειδικότητες στις οποίες μπορούν να ανταποκριθούν (τηλεφωνητές, χειριστές Η / Υ, υπάλληλοι γραφείων κ.λπ).
- Η Πολιτεία δεν εφαρμόζει αποτελεσματική κοινωνική πολιτική για:
  - την ανακούφιση αυτών των ατόμων, με αύξηση των συντάξεων που λαμβάνουν, με την ενίσχυση της συμμετοχής τους σε αθλητικούς συλλόγους, με την τοποθέτηση ειδικών ραμπών στα λεωφορεία και τα πεζοδρόμια κ.λπ.
- Το κοινωνικό σύνολο δεν μεριμνά για την εξάλειψη της ρατσιστικής αντιμετώπισης και των κοινωνικών προκαταλήψεων για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, αλλά τα αντιμετωπίζει με οίκτο.
- Τα Μ. Μ. Ε. και οι πνευματικοί άνθρωποι δεν ενημερώνουν, δεν ευαισθητοποιούν την κοινή γνώμη και δεν ενισχύουν στην πράξη αυτά τα άτομα.
- Η οικογένεια αντιμετωπίζει τα άτομα αυτά ως αναξιοπαθούντες, που δεν μπορούν να αυτοεξυπηρετηθούν και αποτελούν βάρος για τα αρτιμελή μέλη της.

Από τα παραπάνω προκύπτει το συμπέρασμα ότι τα φαινόμενα που πιστοποιούν τις διακρίσεις που γίνονται σήμερα εις βάρος των αναπήρων είναι ποικίλα και σε όλους γνωστά. Ωστόσο, αν η Πολιτεία και η κοινωνία αποφασίσουν να εντάξουν τα άτομα με αναπηρία σε κάθε τομέα της κοινωνικής ζωής και δράσης, θα προκύψουν σημαντικά οφέλη για το κοινωνικό σύνολο.

Β' ερώτημα: τα οφέλη που θα προκύψουν, όταν τα άτομα με αναπηρία ενταχθούν πλήρως στην κοινωνία και την εργασία – ο μαθητής μπορεί να αναφερθεί σε μερικά από τα παρακάτω:

- Ενίσχυση της αυτοπεποίθησης των ατόμων και απαλλαγή από συμπλέγματα μειονεξίας.
- Απαλλαγή από φοβίες, ενεργοποίηση και τόνωση της δημιουργικότητας.

2019 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

- Ανάπτυξη αλληλοσεβασμού και αλληλοκατανόησης, προώθηση της αλληλεγγύης και των ανθρωπιστικών ιδανικών, ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.
- Απαλλαγή της οικογένειας του αναπήρου από το ψυχολογικό, κοινωνικό και οικονομικό βάρος.
- Απαλλαγή της Πολιτείας από την υποχρέωση να χορηγεί επιδόματα, τόνωση της εθνικής οικονομίας από τη φορολόγηση των αναπήρων και την ενεργό συμμετοχή τους στον παραγωγικό τομέα.

Ολοκληρώνοντας την πραγμάτευση του θέματος, αξίζει να τονιστεί ότι τα άτομα με αναπηρία δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άτομα του κοινωνικού περιθωρίου, ως παρίες. Αντιθέτως, θα πρέπει να ενταχθούν στο κοινωνικό σύνολο, προκειμένου η κοινωνία να ωφεληθεί από τις ικανότητες και τα ταλέντα τους και τα ίδια να νιώσουν χρήσιμα και δημιουργικά, απαλασσομένα έτσι από την απομόνωση και τη στασιμότητα στην οποία έχουν «καταδικάσει» τον εαυτό τους. Εξάλλου, από τον βαθμό ένταξης των μειονεκτούντων κρίνεται και το πολιτιστικό επίπεδο μιας κοινωνίας αλλά και ο βαθμός της δημοκρατικότητάς της.

2019 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Β' Γενικού Λυκείου

Γενικής Παιδείας

Σάββατο 13 Απριλίου 2019 | Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

A. Αγαπητοί συμμαθητές και συμμαθήτριες,
Η επιφυλλίδα αναφέρεται στη στάση του σύγχρονου ανθρώπου απέναντι στο θέμα της αναπηρίας. Αναλυτικότερα, όταν οι καλλιτέχνες αναδεικνύουν το θέμα της αναπηρίας, προκαλούν αμφιθυμικές αντιδράσεις της κοινής γνώμης, που άλλοτε κατακρίνει και άλλοτε επιδοκιμάζει αυτά τα καλλιτεχνικά έργα. Βέβαια, τις περισσότερες φορές η καλλιτεχνική απόδοση της αναπηρίας λυτρώνει, απαλλάσσοντας τον άνθρωπο από τον φόβο του θανάτου. Εντέλει, από τη συγγραφέα τονίζεται ότι κανείς δεν ερμήνευσε την αναπηρία που απεικονίζεται στο έργο τέχνης του Λονδίνου ως αφορμή για μια νέα αφετηρία, αφού όλοι παρέκαμψαν το στοιχείο της αναπηρίας κατά την ερμηνεία του έργου.
Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

B1 β, α, β, γ, β.

Γ1α. Θεματική περίοδος: *Συλλογισζόμενα ... ασφαλής.*

Σχόλια - λεπτομέρειες: *Το μικρό ... φοβάται.*

Κατακλείδα: *Η αναπαράσταση ... τρόμου.*

Η παράγραφος αναπτύσσεται με παραδείγματα. Συγκεκριμένα, η συγγραφέας παραθέτει το παράδειγμα της διαχείρισης του φόβου από ένα μικρό παιδί, για

2019 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

να αποδείξει ότι κάθε άνθρωπος μπορεί να χρησιμοποιήσει πολλές τεχνικές, για να αντιμετωπίσει τους φόβους του.

Γ1β. *Η αναπηρία είναι ένα εμπόδιο στην «ψευδαίσθηση» της ανύπαρκτης πληρότητας.*

Η αναπηρία είναι ένα εμπόδιο στην ψευδαίσθηση της (ανύπαρκτης) ή - ανύπαρκτης - πληρότητας.

Γ2α. *προβοκάρει - προκαλεί, ψευδαίσθηση - αυταπάτη, χίμαιρα, ουτοπία, υποδαυλιζόμενα - ενισχυόμενα, πυροδοτούμενα, οικείο - γνώριμο, γκετοποίηση - περιθωριοποίηση, απομόνωση, τερτίπια - κόλπα, τεχνάσματα.*

Γ2β. *εκτέθηκε - παραθέτω / πρόσθεση, επιδιώκων - εκδιώκω / καταδίωξη, δημιουργία - απεργώ / συνεργασία, απώθησης - εξωθώ / προώθηση.*

Δ.

Ανάπηροι, όχι ανίκανοι!!!

Με αφορμή την ανάγνωση μιας επιφυλλίδας με θέμα τα άτομα με αναπηρία στο πλαίσιο του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας, εγείρεται έντονος προβληματισμός στη σχολική κοινότητα σχετικά με την αντιμετώπιση των αναπήρων από τα μέλη του κοινωνικού συνόλου. Είναι αλήθεια ότι, παρά τους αγώνες που γίνονται εδώ και χρόνια για την κατοχύρωση των δικαιωμάτων των αναπήρων και τη διασφάλιση της ισότιμης αντιμετώπισής τους, η ελληνική κοινωνία παραμένει απαθής στα φαινόμενα καταπάτησης των δικαιωμάτων των αναπήρων. Μάλιστα, φαίνεται ότι τα φαινόμενα αυτά στην Ελλάδα, αντί να μειώνονται, παίρνουν όλο και μεγαλύτερες διαστάσεις. Ωστόσο, η στάση αυτή πρέπει σύντομα να αναθεωρηθεί, καθώς τόσο τα άτομα με αναπηρία όσο και η ελληνική κοινωνία μπορούν να ωφεληθούν πολλαπλά, όταν οι ανάπηροι ενταχθούν στην κοινωνία και την εργασία.

Τα οφέλη που θα προκύψουν, όταν τα άτομα με αναπηρία ενταχθούν πλήρως στην κοινωνία και την εργασία - ο μαθητής μπορεί να αναφερθεί σε μερικά από τα παρακάτω:

- Ενίσχυση της αυτοπεποίθησης των ατόμων και απαλλαγή από συμπλέγματα μειονεξίας.
- Απαλλαγή από φοβίες, ενεργοποίηση και τόνωση της δημιουργικότητας.

2019 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

- Ανάπτυξη αλληλοσεβασμού και αλληλοκατανόησης, προώθηση της αλληλεγγύης και των ανθρωπιστικών ιδανικών, ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.
- Απαλλαγή της οικογένειας του αναπήρου από το ψυχολογικό, κοινωνικό και οικονομικό βάρος.
- Απαλλαγή της Πολιτείας από την υποχρέωση να χορηγεί επιδόματα, τόνωση της εθνικής οικονομίας από τη φορολόγηση των αναπήρων και την ενεργό συμμετοχή τους στον παραγωγικό τομέα.

Ολοκληρώνοντας την πραγμάτευση του θέματος, αξίζει να τονιστεί ότι τα άτομα με αναπηρία δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άτομα του κοινωνικού περιθωρίου, ως παρίες. Αντιθέτως, θα πρέπει να ενταχθούν στο κοινωνικό σύνολο, προκειμένου η κοινωνία να ωφεληθεί από τις ικανότητες και τα ταλέντα τους και τα ίδια να νιώσουν χρήσιμα και δημιουργικά, απαλασσόμενα έτσι από την απομόνωση και τη στασιμότητα στην οποία έχουν «καταδικάσει» τον εαυτό τους. Εξάλλου, από τον βαθμό ένταξης των μειονεκτούντων κρίνεται και το πολιτιστικό επίπεδο μιας κοινωνίας αλλά και ο βαθμός της δημοκρατικότητάς της.

Β. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

Οι απαντήσεις είναι ενδεικτικές. Οποιαδήποτε άλλη απάντηση δοθεί από τους μαθητές / τις μαθήτριες μπορεί και πρέπει να γίνει αποδεκτή, αρκεί να είναι επιστημονικά ορθή και τεκμηριωμένη.

A. Ο αφηγητής χρησιμοποιεί την ειρωνεία στα εξής αποσπάσματα:

Πρέπει να ξέρετε πως, όταν είσαι σε ύπτια θέση με απόλυτη ανικανότητα να κινηθείς, το οπτικό σου πεδίο πρέπει να ικανοποιείται από την οροφή του μέρους που σε εγκατέστησαν και από τα πρόσωπα αυτών που έχουν την καλοσύνη να σκύβουν πάνω σου όταν σου μιλούν. Στο απόσπασμα αυτό ο αφηγητής προσπαθεί να πείσει τον αναγνώστη ότι έχει συμβιβαστεί με την κατάσταση ανημπορίας στην οποία βρίσκεται. Επισημαίνει ότι η νέα, πρωτόγνωρη κατάσταση στην οποία βρίσκεται δεν του αφήνει πολλά περιθώρια διαμαρτυρίας και αντίδρασης, για αυτό και δηλώνει «ευγνώμων», που κάποιοι μπαίνουν στον κόπο να ασχοληθούν με αυτόν. Εξάλλου, και να θέλει να τους

2019 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

αγνοήσει, η κατάστασή του δεν του το επιτρέπει, αφού εξαρτάται πλήρως από αυτούς.

Στο τρία με σηκώνουν με τη μία, για να με τοποθετήσουν στο κρεβάτι. Είχα ήδη δει να το κάνουν αυτό στην «Εντατική». Αυτή τη φορά, όμως, είμαι εγώ αυτός που μπήκε στο σίριαλ. Πάει ένας μήνας πια που είμαι κι εγώ ένα επείγον περιστατικό.

Στο απόσπασμα αυτό ο συγγραφέας θέλει να επισημάνει ότι όλοι οι άνθρωποι συχνά, παρακολουθώντας θλιβερές ιστορίες συνανθρώπων τους σε σίριαλ ή ρεπορτάζ, νιώθουν την επίπλαστη συγκίνηση που δημιουργεί η τηλεόραση, πιστεύοντας ότι ποτέ δεν θα συμβεί στους ίδιους το τραγικό γεγονός που παρουσιάζεται στην οθόνη. Για τους άτυχους, όμως, έρχεται η στιγμή που η μυθοπλασία γίνεται πραγματικότητα, με αποτέλεσμα να ζουν ως παθόντες τη φριχτή κατάσταση, της οποίας η μεταφορά στην τηλεοπτική οθόνη τους γέμιζε ενθουσιασμό ή συγκίνηση.

B1. γ, β, γ, α, β.

Γ1. α) Οι χρόνοι που χρησιμοποιούνται συχνότερα στις αφηγήσεις είναι ο Παρατατικός και ο Αόριστος (ιστορικοί), αφού η αφήγηση αποτελεί εξιστόρηση γεγονότων που έχουν συμβεί κατά το παρελθόν. Ο αφηγητής, όμως, στο συγκεκριμένο απόσπασμα επιλέγει έναν ιδιαίτερο τύπο του Ενεστώτα, που ονομάζεται δραματικός – ιστορικός, για να δημιουργήσει την αίσθηση ότι τα γεγονότα συμβαίνουν τη στιγμή της αφήγησης. Με αυτόν τον τρόπο ο λόγος αποκτά ζωντάνια και παραστατικότητα, συναισθηματική ένταση και δραματική αμεσότητα.

β) Ο όρος «εσωτερικός μονόλογος» χρησιμοποιείται εδώ και έναν αιώνα περίπου, για να δηλωθεί μία συγκεκριμένη τεχνική της πεζογραφίας. Κύριος στόχος της τεχνικής αυτής είναι να φέρει στην επιφάνεια την αδιάκοπη ροή σκέψεων, εικόνων, αναμνήσεων, συνειρμών και εντυπώσεων, που διατρέχουν την ψυχή και τον νου του ήρωα, σαν να ήταν δυνατόν να διατυπωθούν όλα αυτά σε λόγο αυτόματα, τη στιγμή ακριβώς που γεννιούνται. Πρόκειται για ένα εντελώς ιδιόμορφο είδος αφηγηματικού λόγου, που δίνει την εντύπωση ότι προσπαθεί να μας εισαγάγει στην εσωτερική ζωή του ήρωα, σαν να μην είχαμε κανέναν είδους συγγραφική

2019 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

παρέμβαση: ακόμη και η συντακτική οργάνωση του λόγου είναι υποτυπώδης, σαν να μιλά πραγματικά το υποσυνείδητο. Έτσι, το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον μοιάζουν να συμπλέκονται σε ένα αξεδιάλυτο μίγμα και ο χρόνος εμφανίζεται κατακερματισμένος· παύει, δηλαδή, να αποτελεί ένα εύπλαστο στοιχείο στη διάθεση του αφηγητή, ενώ το γεγονός ότι εξακολουθεί να κυλά δηλώνεται μόνο από τη διαδοχή των λέξεων επάνω στο χαρτί. Καθώς, μάλιστα, ο γραμματικός χρόνος εκφοράς είναι συνήθως ο ενεστώτας, σχηματίζουμε την εντύπωση ότι βρισκόμαστε σε ένα συνεχές «τώρα». Με άλλα λόγια, εξαιτίας ακριβώς της έλλειψης οποιασδήποτε προσπάθειας για λογική επεξεργασία ή γλωσσική οργάνωση του λόγου, ο εσωτερικός μονόλογος προσφέρει την ψευδαίσθηση ότι ο χρόνος που μεσολαβεί ανάμεσα στην παραγωγή και την «καταγραφή» του λόγου είναι μηδενικός ή τείνει προς το μηδέν.

γ) μεταφορά: *καρφωμένος ανάσκελα*

παρομοίωση: *με τα νέον στερεωμένα στο ταβάνι να τρεμοπαίζουν σαν φλας*

προσωποποίηση: *Είναι ένας μήνας τώρα που δεν έχουμε συναντηθεί έτσι ο ήλιος κι εγώ*

μετωνυμία: *Έχω ήδη και ένα νέο ταβάνι – αντί του δωμάτιο ...*

Δ. Τα βασικότερα αρνητικά συναισθήματα και ψυχολογικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ένας άνθρωπος που μένει ανάπηρος μετά από ένα ατύχημα και γίνεται δέκτης του οίκτου του κοινωνικού του περίγυρου είναι τα εξής:

- απελπισία, λόγω της αδυναμίας του να αποδεχθεί τη νέα πραγματικότητα
- αίσθημα μειονεξίας, που οδηγεί σε εσωστρέφεια και κοινωνική απομόνωση
- αίσθημα ανικανότητας, καθώς το άτομο στερείται πλέον τη δυνατότητα συνεισφοράς στο κοινωνικό σύνολο,
- αίσθημα ντροπής, χαμηλή αυτοεκτίμηση
- απαισιοδοξία, μοιρολατρική αντιμετώπιση της ζωής, παραίτηση
- φοβίες, ανασφάλεια, που οδηγούν σε αθεράπευτες ψυχικές παθήσεις και νευρώσεις.